

עץ יישובים וערים

"וְהָיָה כְּאִשֶּׁר שִׁקְדְּתִי עֲלֵיהֶם לְנֹתוֹשׁ וּלְנֹתוֹץ וּלְהָרֵס וּלְהַאֲבִיד וּלְהָרַע, כִּן אֲשַׁקֵּד עֲלֵיהֶם לִבְנוֹת וּלְנִטוֹעַ",
מבטיח אלוהי ישראל לנביא ירמיה. כשם שהתחולל הרס וחורבן, כך גם תיבנה הארץ, בתים חדשים יוקמו ועצים רעננים ימלאו שדות ותיקים. יישובי עוטף עזה ספגו מכה קשה מנשוא במתקפת שבעה באוקטובר. אנו נאחזים בתקווה שעוד ישובו לבנות ולנטוע באותם מקומות שהתחולל בהם הרס וחורבן. אלה הסיפורים של יישובי עוטף עזה

רקע

יישובי הספר ממוקמים בקצות הארץ ובסמוך לגבולותיה, ומחזיקים תפקיד חשוב עוד מימי ראשית הציונות. יישוב הנגב והגליל היה למשימה לאומית כבר בשנים הראשונות של ההתיישבות המחודשת בארץ ישראל. הרחק ממרכז הארץ, יישובי הספר מקיימים חיים עשירים של למידה, חקלאות וכלכלה בריאה המפרים את הארץ והמדינה. בנוסף לחשיבות הכלכלית, ליישובי הספר חשיבות ביטחונית. רבים מיישובי עוטף עזה הוקמו בשנים שקדמו להקמת המדינה מתוך תפיסה שהקמת יישובים מסייעת להגנת הגבולות וקביעתם. בשנת תש"ז, שנה לפני הקמת המדינה, הוקמו 11 נקודות התיישבות בעוטף עזה, ביניהן קיבוץ בארי וקיבוץ נירים.

בשבעה באוקטובר ספגו יישובי עוטף עזה מתקפה קשה מנשוא. השמירה של צה"ל על הגבול קרסה והיישובים עמדו מול מתקפה אכזרית. מחבלי חמאס לא הבחינו בין קיבוץ למושב, בין עיר לעיירה, כולם עמדו בלב מתקפה חסרת רחמים. הסיפורים של היישובים השונים חדרו ללב של כלל אזרחי המדינה. מדינה שלמה התפללה לשלומם ויחלה להשבת הביטחון לאזור. בכל אחד מהמקומות חוו התושבים הלם ואימה. לכל יישוב הסיפור שלו, הצלקת הייחודית שהותיר בו שבעה באוקטובר. אלו הסיפורים של יישובי העוטף.

שדרות

כעיר הקרובה ביותר לרצועת עזה, עמדה שדרות בלב מתקפות ירי קסאמים רבות מעזה לאורך השנים. בשבעה באוקטובר חדרו לעיר עשרות מחבלים שרצחו אזרחים רבים ושוטרים ברחובותיה. הם תקפו אוטובוס של גמלאים שיצאו לטיול בים המלח ורצחו 15 אזרחים. המחבלים השתלטו על תחנת המשטרה המקומית והרגו בה כ-35 בני אדם, שוטרים ואזרחים. לאחר קרב שנמשך כיומיים השתלטה המשטרה בחזרה על התחנה.

במתקפה האכזרית על שדרות נרצחו למעלה מ-50 אזרחים ו-30 שוטרים איבדו את חייהם במהלך מילוי תפקידם.

אופקים

הקרבות עם מחבלי חמאס נמשכו בעיר אופקים כשלושה ימים, משבת שבעה באוקטובר ועד יום שני תשעה באוקטובר. בבוקר שבעה באוקטובר הגיעו לעיר שלוש חוליות מחבלים בכלי רכב עמוסים כלי נשק ומטעני חבלה. הם ירו לעבר מכוניות נוסעות, פגעו באמבולנס, פרצו לבתים, ירו בעוברים ושבים ולקחו בני ערובה בבתייהם. עשרות אזרחים ושוטרים יצאו אל הרחובות להגן על העיר ועל שכניהם. הם נלחמו במחבלים וחלקם שילמו בחייהם, תוך שהם מצילים מאות אחרים.

34 אזרחים, שמונה שוטרים וחמישה חיילים נרצחו במהלך הקרבות באופקים.

בארי

המתקפה האיומה על קיבוץ בארי בשבעה באוקטובר הייתה לסמל לגודל האסון. לקיבוץ, השוכן בסמוך לגבול עם עזה, פרצו בשבת השחורה למעלה מ-100 מחבלים, שפצחו במתקפה נמרצת ואכזרית על תושבי הקיבוץ ועל בתייהם. המחבלים הרגו כמחצית מחברי כיתת הכוננות והשתלטו על הקיבוץ במלואו. הם עברו מבית לבית וטבחו בתושביו, ירו טילים על המבנים והבעירו אותם. מלבד ההרג הבלתי מבוקר חוללו המחבלים מעשים אכזריים שזעזעו מדינה שלמה.

לאורך היממה הקשה הגיעו לקיבוץ לוחמים מיחידות שונות בצה"ל שנלחמו במחבלים, רבים מהם נפלו במקום, לחימה שנמשכה עד צוהרי יום שני תשעה באוקטובר. קיבוץ בארי הפך לסמל עצוב למתקפה האכזרית, וזכה למחוות רבות ברחבי העולם.

למעלה מ-100 חברי קיבוץ נרצחו, 26 נחטפו לעזה, ארבעה הוגדרו נעדרים. מכוחות ההגנה נהרגו במקום 19 חיילים ושבעה שוטרי משטרת ישראל.

נתיב העשרה

מושב נתיב העשרה הסמוך לגבול רצועת עזה היה מהראשונים להיפגע בבוקר שבעה באוקטובר. בשעה 6:29 ירו מחבלים מעמדת תצפית שהשקיפה על המושב ופגעו במגדל התצפית ומערכת "רואה-יורה" שהגנו על היישוב. באמצעות מצנחי רחיפה חדרו המחבלים הראשונים למושב, עברו בין הבתים, פצעו רבים ורצחו 20 מתושבי המושב.

כפר עזה

הטבח בכפר עזה היה מהמתקפות הקשות והמחרידות שעברו יישובי העוטף בשבעה באוקטובר. זוועות הטבח הדהדו לאחר מכן בכל העולם. אל הקיבוץ חדרו מאות מחבלים דרך שלוש פרצות בגדר הסמוכה ליישוב. כיתת הכוננות נלחמה בהם ושבעה מחבריה נהרגו בקרב.

כשהם משתלטים על היישוב, רצחו המחבלים משפחות בבתייהן, שרפו בתים על יושביהם, חטפו משפחות שלמות וחוללו זוועות איומות. פלוגת מסלול של סיירת נח"ל נכנסה לקיבוץ בשבת בשעה 15:00 ונלחמה שם במשך שלושה ימים, מהלך 60 שעות קרב. במהלך הקרבות מול מאות המחבלים נפלו מספר לוחמי יחידת דובדבן, לוחמי חטיבת הצנחנים ולוחם מסיירת נחל.

בקיבוץ כפר עזה נרצחו 79 תושבים ו-18 נחטפו.

חולית

קיבוץ חולית הוקם במקור בשטח סיני ובמסגרת הסכם השלום עם מצרים פונה והוקם מחדש בעוטף עזה. בשבעה באוקטובר, בשעה שמונה בבוקר, חדרה לקיבוץ חוליית מחבלים, שהחלה במעשי הטבח. הם ניתקו את החשמל ואספקת המים, שרפו את הרפת המקומית, בזזו אותה וחטפו מתוכה את בני משפחת אלזיאדנה מהפזורה הבדואית. שעות ארוכות התחבאו התושבים במרחבים המוגנים בבתים. בשעות הצהריים בשבת הגיע כוח מיחידת שלדג, נלחם במחבלים וחילץ תושבים רבים מבתייהם.

15 תושבי חולית נרצחו בטבח ושישה נחטפו.

ניר עוז

קיבוץ ניר עוז ספג את אחת המכות הקשות בטבח שבעה באוקטובר. בשעה 6:30 בבוקר הקיפו עשרות מחבלים את הקיבוץ, הפילו את גדר המערכת ופרצו פנימה. הם רצחו תחילה את כל מי שנתקלו בו בחוץ, ואז המשיכו אל הבתים וחוללו שם זוועות קשות. מצוידים במפות עם תצלומי אוויר של הקיבוץ ידעו המחבלים על נקודות המפתח של היישוב והיו מוכנים למאבק. הם פוצצו את האמבולנס היישובי ואת רכבו של הרבש"צ. הם חדרו לבתים ונאבקו במשפחות שניסו להסתגר בממ"דים. הם השתלטו על הקיבוץ ונסוגו חזרה לעזה בשעה 13:40, בטרם הגיעו כוחות צה"ל. במהלך הטבח הגיעו אזרחים, נשים וילדים מעזה ובזזו את הבתים.

38 מתושבי ניר עוז נרצחו בטבח ו-77 נחטפו לעזה.

נחל עוז

קיבוץ נחל עוז ממוקם בסמוך למוצב נחל עוז ומול העיר עזה. בבוקר שבעה באוקטובר חדרו עשרות מחבלים והשתלטו על המוצב הצבאי. כ-20 מחבלים פרצו אל הקיבוץ הסמוך והחלו לטבוח במשפחות המסתגרות בבתים. משפחות שלמות נרצחו בבתייהן, משפחות שלמות נחטפו לעזה. מספר חיילים יצאו מהמוצב ונלחמו במחבלים שבתוך הקיבוץ. תצפיתניות הפנו מסוקי קרב, שפגעו במחבלים. הקיבוץ ספג מכה קשה.

35 מתושבי נחל עוז נרצחו ו-10 נחטפו לעזה.

סופה

אל הקיבוץ הממוקם מול דרום רצועת עזה הגיעה קבוצת מחבלים בשעה 6:55 בבוקר שבעה באוקטובר. מחצית מהם פנו אל מוצב סופה הסמוך בניסיון לכבוש אותו. מביתו בקיבוץ זיהה הרבש"צ היישובי, אליה לבנטל, את המחבלים וחיסל כמה מהם כשהוא יורה עליהם מחלון חדר השירותים בביתו. הוא הזניק את כיתת הכוננות, שמנתה שישה אנשים, והם יצאו להגן על הקיבוץ.

חברי כיתת הכוננות חיסלו את המחבלים שחדרו אל תוך הקיבוץ ובלמו את כניסת האחרים. עד להגעת כוח מיחידת לוט"ר אילת חיסלה כיתת הכוננות כ-15 מחבלים. כשכוחות הביטחון חברו אליהם חוסלו עוד למעלה מ-30 מחבלים. עדו חובר, חבר כיתת הכוננות, נפל בקרב. שניים מחברי הקיבוץ נרצחו בבתייהם.

עין השלושה

ארבעה חברי כיתת הכוננות של עין השלושה לחמו בעשרות מחבלים שפרצו לקיבוץ בצפון מערב הנגב, קרב שנמשך כשבע שעות. תושבי הקיבוץ שהו בממ"דים, ואל הקרב המתמשך הגיעו אזרחים מחוות טליה ואביגיל וסייעו בלחימה. המחבלים שפרצו לקיבוץ חדרו לבתים, ניסו להוציא אזרחים מהממ"דים ושרפו בתים רבים.

במהלך המתקפה נהרגו רבש"צ הקיבוץ, רס"ן במיל' רם נגבי, ושלוש נשים.

יכיני

אל המושב הממוקם בסמוך לעיר שדרות פרצה חוליית מחבלים דרך שער צדדי בשעה 7:40. שוטרי משטרת ישראל עמדו במקום וניהלו קרב עם המחבלים. חברי כיתת הכוננות היו מצוידים רק באקדחים ורבש"צ היישוב שהה באותו זמן בתאילנד וניהל את הקרב מבית חב"ד המקומי. הכוחות הצליחו לחסל את רוב המחבלים, אך כמה מהם חדרו אל היישוב.

שבעה מתושבי יכיני נרצחו.

זיקים

אל קיבוץ זיקים, הממוקם על הגבול הצפוני של עזה, הגיעו בבוקר שבעה באוקטובר שמונה מחבלים. המחבלים הגיעו בסירות ועגנו בחוף זיקים. במהלך החדירה של המחבלים לשטח ישראל פגע חיל הים הישראלי בשתי סירות, שעל כל אחת מהן היו שמונה מחבלים, ובמקביל התמודדו כוחות חיל הים עם מחבלים צוללנים וחיסלו אותם. המחבלים שהצליחו להגיע לחוף רצחו 19 אזרחים, ומחבלים אחרים חדרו למחנה זיקים ורצחו שבעה לוחמים. שמונת המחבלים שהגיעו לקיבוץ חוסלו כולם על ידי כיתת הכוננות של היישוב בקרב שנמשך כשעה. שניים מחברי כיתת הכוננות נפצעו במהלך הקרב.

כרם שלום

הקיבוץ הממוקם בקרבה לגבול עם מצרים ונודע בשנות השבעים כבעל אידיאולוגיית שלום רדיקלית, הפך, החל ב-2017, ליישוב מעורב של דתיים וחילוניים. בבוקר שבעה באוקטובר חדרו לקיבוץ עשרות מחבלים, שפרצו את הגדר במעבר כרם שלום. תשעת חברי כיתת הכוננות, יחד עם שישה לוחמי נח"ל, תפסו עמדות ונלחמו בהם, תוך שהם מחסלים מחבלים רבים. הקרב נמשך שש שעות. במהלך הקרב פרצה מחלקה של כ-50 מחבלים מהגדר האחורית של היישוב. מסוק קרב של צה"ל הוזנק למקום וחיסל אותם, ובכך מנע אסון גדול. הקרבות נמשכו עד שעות הערב, כשלוחמים נוספים מוזנקים לאזור במהלך היום. הלוחמים הצליחו להציל את חברי הקיבוץ ולמנוע טבח גדול.

במהלך הקרבות נפלו שניים מחברי כיתת הכוננות ושני לוחמי סיירת הנח"ל.

ניר עם

בשבעה באוקטובר ניסו כ-35 מחבלים לחדור לקיבוץ ניר עם. ברגע שנודע על חדירת מחבלים לשטח מדינת ישראל, הקפיצה רבש"צית הקיבוץ, ענבל ליברמן, את כיתת הכוננות שלה. ב-6:30 בבוקר החלה כיתת הכוננות להיערך לקרב. היא הכינה תוכנית להגנה על הקיבוץ והציבה מארבים מתוכננים, ובכך נמנעה חדירת המחבלים בשלב הראשון של הלחימה. כאשר נפל החשמל, הורתה הרבש"צית לא להפעיל את הגנרטור הקיבוצי, כדי למנוע את פתיחת שערי הקיבוץ.

הקרב עם המחבלים בניר עם ארך כשלוש שעות, שבמהלכן הצטרף לכיתת הכוננות גם כוח של חטיבת גולני. רימון שזרק מחבל לעבר הכוח נחת בתוך נגמ"ש של לוחמי הגדוד. רב"ט מתן אברג'יל קפץ על הרימון והציל את חייהם של שישה לוחמים.

כל תושבי הקיבוץ ניצלו. חטוף אחד נלקח לעזה. שני לוחמים נהרגו בקרב.

עלומים

בשעה 7:00 בבוקר שבעה באוקטובר הגיעו מחבלים אל הקיבוץ הדתי עלומים. קצין הביטחון של המועצה האזורית, המתגורר ביישוב, הוזתר כי מחבלים מתקרבים. כיתת הכוננות, שמנתה 12 חברים, הוקפצה והצליחה להדוף את המחבלים שפרצו שער אחורי בקיבוץ.

החטיבה לחינוך ולקהילה

כ-20 מחבלים חדרו ליישוב ממספר נקודות, אך נתקלו בהתנגדות איתנה של כיתת הכוננות. המחבלים נהדפו מאזורי המגורים וכ-30 מחבלים התבצרו בגן ציבורי בקיבוץ. חברי כיתת הכוננות התפרשו בעמדות ההגנה, ניהלו קרב עם המחבלים המתבצרים והצליחו לחסל את מפקד הכוח.

כוחות מיוחדים מיחידת מצדה ויהל"ם הגיעו לעלומים בשעה 12:00. המחבלים פנו אל הרפת הקיבוצית, רצחו שם 16 עובדים מנפאל ותאילנד וחטפו שמונה מהם. הם חוללו הרס רב במקום ושרפו את מכוני החליבה. בשעה 12:30 הגיעו מחבלים נוספים לאזור בית האריזה של הקיבוץ, שם נתקלו בכוח צנחנים ומסוק קרב שחיסל את מרביתם.

האחים נעם וישי סלוטקי מבאר שבע נהרגו במהלך הקרבות בקיבוץ. מפקד כוח יהל"ם, איתי כהן, נהרג גם הוא בהיתקלות. 14 עובדים זרים נרצחו במהלך המתקפה ושמונה נחטפו לעזה.

כיסופים

המתקפה האכזרית על יישובי העוטף בשבעה באוקטובר הכתה בקיבוץ כיסופים במלוא אכזריותה. אל הקיבוץ, הממוקם כשני קילומטרים ממזרח לרצועת עזה, פרצו עשרות מחבלים, ששרפו את בתי הקיבוץ והתעללו בתושביו.

כשעה לאחר פרוץ הטבח הגיעה לקיבוץ פלוגה של גדוד 51 בגולני, שמנתה כ-20 לוחמים. בשעות הצהריים החלו לפנות תושבים מבתיים. במהלך הלחימה נהרגו שמונה מלוחמי הפלוגה. הרבש"צ היישובי וסגנו לחמו יחד עם החיילים וחילצו תושבים תחת אש. הלחימה נמשכה אל תוך הלילה ובבוקר שמונה באוקטובר המשיכו מחבלים לירות לעבר הבתים.

כיומיים לאחר תום הטבח, הגיע מנהל הרפת הקיבוצית, ראובן הייניק מאשקלון, להאכיל את הפרות שלא אכלו במשך שלושה ימים, לאחר שקיבל אישור צבאי. בזמן שהיה במכוני החליבה רצח אותו מחבל שהסתתר ברפת.

12 מחברי הקיבוץ נרצחו במתקפה, שמונה עובדים זרים שעבדו בקיבוץ נרצחו גם הם. חבר הקיבוץ שלמה מנצור בן ה-86 הוא האדם המבוגר ביותר שנחטף לעזה.

סעד

אל הקיבוץ הדתי סעד, הממוקם ליד נתיבות, במרחק שלושה קילומטרים מרצועת עזה, הגיעו כ-30 מחבלים בשעה 11:00 בבוקר שבעה באוקטובר. המחבלים לא הצליחו לחדור את שער הכניסה הסגור וחברי כיתת הכוננות יצאו להילחם בהם, יחד עם חיילים שעברו באזור. טנק שחלף באזור במהלך הקרב ירה לעבר המחבלים וחיסל רבים מהם. רוב המחבלים שהגיעו לקיבוץ חוסלו וחלקם ברחו מהמקום. הקרב הממושך מנע טבח גדול שהיה אמור להתקיים במקום. על גופות המחבלים נמצאו מסמכי הוראות שסווגו בערבית כ"סודי ביותר", שבהם נכתב כי על המחבלים "לחסל כמה שיותר אנשים, ולחטוף שבויים בחזרה לרצועת עזה", כמו גם הוראה להשתלט על בתי הספר הממוקמים בתוך שטחי הקיבוץ. הטבח המתוכנן נמנע ואיש מחברי הקיבוץ לא נפגע במהלך השבת השחורה.

רעים

שלוש חוליות המונות עשרות מחבלים הסתערו על קיבוץ רעים הסמוך למרכז רצועת עזה בבוקר שבעה באוקטובר. כיתת הכוננות, שמנתה שישה לוחמים, יצאה להילחם במחבלים והצליחה לעמוד בגבורה מול הפרץ הגדול. בשעה 10:00 הגיע כוח של שמונה שוטרים שסייעו בלחימה, ובשעה 11:00 הגיעו לוחמים מהיחידה הרב ממדית ולוחמי גדס"ר צנחנים, שחיסלו עשרות מחבלים. הקרבות בקיבוץ נמשכו עד שעות הלילה, ושלושה לוחמים נפלו בקרב, ביניהם מפקד היחידה הרב ממדית אל"מ רועי לוי. במהלך הלחימה הקשה שרפו המחבלים בתים רבים בקיבוץ.

שבעה אזרחים נרצחו בקיבוץ רעים וחמישה נחטפו לעזה.

ארז

קיבוץ ארז ממוקם בסמוך למעבר ארז, מעבר הגבול הצפוני של רצועת עזה, בין אשקלון לשדרות. בבוקר שבעה באוקטובר תקפו את הקיבוץ כ-20 מחבלים. רבש"צ הקיבוץ התקשר לעמדות דקות לפני ניסיון החדירה של המחבלים, ושניים מחברי כיתת הכוננות הצליחו להתמקם בעמדת תצפית שממנה פתחו באש לעבר שני טנדרים של מחבלים שנסעו לכיוונם. הקרב בין המחבלים לכיתת הכוננות נמשך כשלוש שעות, שבמהלכן הגיעה גם תגבורת מקיבוץ אור הנר. רוב המחבלים נפגעו מבלי שהצליחו לחדור לקיבוץ.

סרן במילואים אמיר נעים, תושב הקיבוץ וחבר כיתת הכוננות, נהרג במהלך הקרב.

ניר יצחק

מחבלי חמאס חדרו בשעה 7:00 בבוקר שבת שבעה באוקטובר לקיבוץ הממוקם מול רפיח שברצועת עזה. תושבי הקיבוץ הסתגרו בממ"דים שבבתים, בעוד כיתת הכוננות יצאה להילחם במחבלים. הם לחמו מול עשרות מחבלים והצליחו לעצור בצורה חלקית את המתקפה. ארבעה מחברי כיתת הכוננות נחטפו לעזה במהלך הקרב, ושלושה מחברי הקיבוץ נרצחו בבתיהם. המחבלים פרצו לבתים בקיבוץ והסבו להם נזק רב, אך הצליחו לחדור לממ"דים רק בשניים מהבתים. עם עזיבת המחבלים את הקיבוץ עם החטופים הגיעו למקום אזרחים מעזה שפשטו על הבתים וביצעו הרס וביזה.

שבעה מתושבי היישוב נרצחו במתקפה וארבעה נחטפו לעזה.

מגן

בשבעה באוקטובר תקפו כ-20 מחבלים את קיבוץ מגן, הממוקם מול דרום רצועת עזה. את הדרך לקיבוץ פתחו מחבלים שהגיעו רכובים על שני אופנועים ופוצצו את גדר הקיבוץ. חברי כיתת הכוננות של הקיבוץ לחמו בגבורה והצליחו להדוף את המחבלים, כשרבים מהמחבלים נהרגים והשאר בורחים.

רבש"צ כיתת הכוננות, ברוך כהן, נורה ונפצע בזמן שניסה לדרוס כמה מהמחבלים ולהדוף אותם. חברי כיתת הכוננות, אבי פליישר ואופיר ירון, נהרגו במהלך הלחימה.

כוחות צה"ל הגיעו לקיבוץ כשבע שעות מפרוץ המתקפה. ביום ראשון שמונה באוקטובר ביצעו מחבלי חמאס ניסיון חדירה נוסף לקיבוץ, וצה"ל הדף אותם בהצלחה.

פרי גן

במושב ששוכן מול דרום הרצועה היו רבים מחברי כיתת הכוננות מחוץ ליישוב בשבעה באוקטובר. המחבלים ניצלו את חיסרון הכוחות והצליחו לחדור ליישוב ולירות על תושביו. שלושה חברים מכיתת הכוננות של היישוב הסמוך שלומית הגיעו מיוזמתם כדי לסייע להגנת המושב פרי גן ואחרים הוקפצו כדי לגבות אותם.

לאורך הקרבות בפרי גן השתתפו 11 לוחמים מהמושב שלומית, מתוכם נהרגו ארבעה ונפצעו ארבעה. בעקבות קרבות הגבורה ברחו המחבלים מהמושב רכובים על אופנועים, וכאשר הגיעו כוחות צה"ל למקום הוא כבר היה ריק ממחבלים.

חמישה מתושבי המושב נפצעו במהלך המתקפה.

יד מרדכי

עם היוודע על פריצת המחבלים לשטח מדינת ישראל, נפרסו חברי כיתת הכוננות של הקיבוץ הוותיק השוכן צפונית לרצועת עזה לאורך הגדר. קרוב לשער הקיבוץ התרחשה היתקלות ראשונה עם המחבלים, ויחד עם שלושה לוחמי מג"ב, שהגיעו לגבות את האזור, חיסלו חברי כיתת הכוננות את המחבלים. כ-20 מחבלים שהגיעו על שמונה אופנועים חוסלו בטרם פרצו ליישוב. המחבלים נעצרו בכניסה לקיבוץ ולא הצליחו לחדור פנימה.

מפלסים

אל הקיבוץ הסמוך לצפון רצועת עזה הגיעו בבוקר שבעה באוקטובר כ-30 מחבלים רכובים על טנדרים ואופנועים. בצומת הקיבוץ רצחו המחבלים מספר אזרחים ואז פוצצו את שער הקיבוץ וחדרו פנימה. כיתת הכוננות הוזנקה ויצאה להילחם בהם. ברפת תפסו המחבלים קבוצה של פועלים תאילנדים, שחולצו בזכות פעולת חילוץ של חברי כיתת הכוננות. בשלוש נקודות אחרות סביב הקיבוץ ניסו מחבלים לפרוץ, אך נהדפו על ידי כיתת הכוננות.

מחוץ לקיבוץ, באגדרת חץ שחור, אתר זיכרון למורשת חטיבת הצנחנים, התנהל קרב גבורה עם כוח שמנה כ-20 כלי רכב ומאות מחבלים. לוחמים מימ"מ, שב"כ, דובדבן ומגלן נלחמו בהם, בגיבוי מטוסי חיל האוויר. כ-200 מחבלים חוסלו בקרב הקשה. על גופת אחד המחבלים נמצא מסמך פקודה תחת הכותרת "משימת קיבוץ מפלסים", שבו פורטו אמצעי הלחימה לכיבוש הקיבוץ. מהתקיפה הקשה על הקיבוץ נשמרה הקלטה של אחד המחבלים שהתקשר להוריו וסיפר בגאווה על מעשי הטבח.

ארבעה תושבי הקיבוץ נרצחו במהלך התקיפה וארבעה לוחמי שב"כ נהרגו בקרבות עם המחבלים.

מבטחים

מושב מבטחים הוא מהיישובים המזרחיים יותר בעוטף, הממוקמים מול דרום רצועת עזה. חברי כיתת הכוננות של המושב קפצו אל הצומת הקרוב למושב לאחר ששמעו כי התקיים שם ירי לעבר אזרחים. רק שלושה מחברי כיתת הכוננות היו חמושים, ואליהם חברו שלושה חברי כיתת כוננות ממושב ישע. אלה ניהלו קרב גבורה עם שמונה מחבלים. חמישה לוחמים משני היישובים נהרגו בקרב.

נירים

במרחק קילומטר מהגדר ניצב אחד היישובים הוותיקים בעוטף, שהוקם בשנת 1946. בבוקר שבעה באוקטובר חדרו ליישוב עשרות מחבלים שתקפו את הבתים בנשק נגד טנקים, יריות ורימונים והבעירו בתים. אל המקום הגיע חפ"ק מח"ט החטיבה הדרומית ברצועת עזה אל"מ אסף חממי, שפתח את שערי הקיבוץ ולחם במחבלים. כיתת הכוננות היישובית יחד עם רפ"ק עמית לוי, שהיה בחופשה מהמשטרה, ניהלו קרב ממושך עם המחבלים והגנו על תושבי הקיבוץ.

תשעה מתושבי הקיבוץ נרצחו וחמישה מחבריו נחטפו, רבים מתושביו נפצעו. אל"מ אסף חממי נהרג וגופתו נחטפה לעזה.

עין הבשור

מכת גניבות הרכבים שהכתה במושב בשנה שקדמה למתקפה עמדה לטובת תושביו. בעקבותיה הוגדלה כיתת הכוננות היישובית ומנתה מעל ל-70 חברים, כשחמישה מהם מפטרים בכל לילה לאורך גדרות הקיבוץ. בבוקר שבעה באוקטובר הקפיץ הרבש"צ את כל חברי כיתת הכוננות – שתפסו עמדות סביב הגדר ולחמו במחבלים שהגיעו בטנדרים ואופנועים. בקרב גבורה הם חיסלו עשרות מחבלים ומנעו מהם מלחדור למושב, שתושביו ניצלו מפגיעה. שניים מחברי כיתת הכוננות נפצעו בקרב.

גבים

אל הקיבוץ הסמוך לשדרות הגיעה קבוצת מחבלים. כיתת הכוננות היישובית עמדה מול המחבלים בקרב גבורה, הניסה אותם והצילה את תושבי הקיבוץ. רבש"צ הכיתה, זיו אביב, נפצע קשה מירי במהלך הקרב.

יתד

יתד הוא מושב חקלאי שהוקם בשנת 1981 וממוקם בדרום העוטף. בבוקר שבעה באוקטובר פרצו למושב 15 מחבלים רכובים על טנדרים ואופנועים. חברי כיתת הכוננות של המושב, יחד עם לוחמים מגדוד קרקל, ניהלו עם המחבלים קרב ממושך והצליחו לבלום את פריצתם. תושבי המושב הסתגרו בבתיהם כ-32 שעות, ללא חשמל, ללא תקשורת ובחום כבד. בכניסה לאחד הבתים נתפסו מחבלים עם כמות גדולה של כלי נשק, כולל מטולים נגד טנקים, שבהם השתמשו כדי לירות על הבתים, שלא נפגעו קשות. המחבלים חוסלו בקרבות עם כיתת הכוננות.

* הנתונים נכונים לחודש מאי 2024

**למידע נוסף על הפרויקט "עצים וערכים: שדרת שבעה באוקטובר",
היכנסו למדור "מרכז שדה ויער שוני" באתר קק"ל לחינוך וקהילה >>**